

feltételek — később — nem bizonyultak megfelelőeknek. Szerződésbontás jogossága akkor áll fenn, ha azt mindkét fél egyöntetűen intézi el, ha arra a szerződés pontjai vagy a fennálló törvények, rendelkezések és jogcímek alapot szolgáltatnak. Az egyoldalú szerződésbontás már szerződésszegést (L. o.) képez.

Szerződés-csinálás: az a mód, ahogyan a színész valamely szinigazgatóval az eredményes tárgyalások és alkudozások után elkészíti szerződését. (V. ö. Leszerződni. Szerződés kötés.) Megelőzi a közvetlen vagy ügynökségek útján való tárgyalás és legtöbb esetben a színésznek az igazgató által a szinpadon valamely szerepben való megtekintése. A míg ez ma, a rendes üzleti formák között megfelelő levelezés után intéződik el, addig a régebbi időben ennek ideje a nagyhét (virágvasárnap) volt, a mikor a szerződések nagy részét a személyesen megjelent igazgatók és színészek a Színészházban (Baross-tér 9.) levő — azóta megszűnt — Múza-kávéházban, a jelentősebbeket ugyanakkor a Pannónia-kávéházban is perfektuálták.

Szerződés-kötés. Ha a színész valamely szinigazgatóval megállapodik szerződése ügyében: e processzus a színésznél annyi, mint: szerződés-kötés, vagy szerződés-csinálás. (Lásd ezt és v. ö. Leszerződni.) A szerződés-kötés a fenti kétoldalú megállapodást jelenti és ez mindenkor írásba foglalandó, mert általános elv szerint a szóbeli megállapodások érvénytelenek. A feltételek leginkább csak a fizetésre és a szerződés tartamára vonatkoznak, mert a szerződés többi pontjait az Országos Színészegyesület megállapított szerződési formulája (blankettája) és a Budapesti Színész-Szövetség kollektív szerződése tartalmazza, amelytől különösebb indok nélkül és az illető színésztestületek hozzájárulása nélkül eltérni nem szabad.

Szerződés nélkül maradni. A vidéki színész legsajgóbb fájdalma, mert a színész, ha hivatása magaslatán áll, semmi egyébhez a világon nem ért. Nagyon szomorú helyzetük van pld. a kisebb német

városok színészeinek, mert azok többnyire csak 6 hónapos, u.n. téli szerződést kapnak, nyáron azután többnyire pincérnek mennek. Nálunk a szerződésnélküli színészek itt-ott próbálkoznak egyik-másik színháznál alkalmi szereplésre, esetleg statisztálásra. 1914-ben, mikor a háború kitört, a mi vidéki igazgatóink többnyire konzorcionális alapon működtek, a színészek jó része csoportosan járt kávéházról-kávéházra, ahol karénekeket adtak elő. A szerződésnélküli színészek száma sajnos, évről-évre emelkedik, miután a gazdasági helyzet itt is erősen érzétteti befolyását.

Szerződésszegés, a kétoldaluan megállapított szerződés pontjainak az egyik szerződő fél részéről be nem tartását jelenti és úgy a köztörvényekbe, mint a színészeti testületek megállapításaiba ütköző cselekményt képez. Védelmet ellene úgy a színésztestületek erre delegált szervei: az Országos Színészegyesület tanácsa és fegyelmi bizottsága, a Budapesti Színészszövetség választott bírósága, valamint a polgári bíróságok is nyújtanak. A védelemkeresés irányulhat arra, hogy a szerződést sértő felet kötelezettségének betartására szorítsa, vagy a kikötött kötbér esedékességét megállapítsa, vagy ezen túlmenően is kártérítést állapítson meg. Az Országos Színészegyesület gondosan őrködik a szerződések pontos betartása felett és a vétkeket még súlyos fegyelmi bírsággal, legtöbbször a Színészegyesületből való kizárással is bünteti.

Szerzői jog. Szerzői jog alatt valamely írói, zenei, képzőművészeti, fényképészeti, kinematografiai mű szerzőjének azon jogosultságát értjük, mely szerint csak ő van jogosítva kizárólagosan művének első megjelenése és a törvény által körülírt egyéb kiaknázási lehetőségei fölött dönten. A szerzői jogról szóló magyar törvény (1921. évi 54. tc.) a szerző művének nem minden hasznosítási lehetőségét védi. Csak azon hasznosítási lehetőségek állanak szerzői jogi védelem alatt, melyeket a törvény kifejezetten felsorol. Az írói műnél és zeneműnél a gépi többszörözés, közzété-